

Међугенерациско учење

Придружите се EPALE заједници која броји више од 30 000 стручњака у области образовања!

Драге EPALE колеге,

Наша главна тема у октобру је [међугенерациско учење](#). Током месеца EPALE национални тимови за подршку и читава заједница објавили су низ инспиративних студија, чланака, извештаја и других садржаја, које можете пронаћи на тематској страници посвећеној [Старијим особама](#).

Погледајте преглед главне теме са октобар који је припремио тематски координатор Markus Palmen. (енглески језик)

Као део EPALE тематског фокуса у новембру о стручном образовању и оспособљавању

позивамо вас да се придружите нашој дискусији на интернету о томе какве стручне вештине одраслих су потребне и са којим изазовима се суочавају приликом њиховог стицања. Расправа ће бити на енглеском језику и одржаће се на овој страници 30. новембра 2017. EPALE тематски координатор за квалитет Andrew McCoshan ће бити модератор расправе.

БЛОГОВИ

[Деца као чиниоци за трансформацију друштва - иновативни начини међугенерациског учења](#) (енглески језик)

Jean Gordon, координаторка за организацију Деца као чиниоци за трансформацију друштва (CATS) истиче користи информалног учења за међугенерациско учење за овогодишњу CATS недељу.

[Међугенерациска солидарност за остварење снова](#)
Joaquim Barrio, Mame Darra Ndiaye i Bernat Oró

из Установе за образовање одраслих La Verne-da-Sant Martí поделили су на EPALE платформи успешан приступ у стварању ефикасне учионице са ученицима различитих генерација.

[Политика стажирања у Енглеској је кренула у неочекиваном правцу](#)

Погледајте осврт Markusa Palmena о ефикасности стажирања у Енглеској и погледајте његов видео интервју о међугенерациском учењу између старијих мајстора и младих стажиста.

[EPALE интервју: Nani Zulminarni, председница Удружења за основно образовање и образовање одраслих у Азијско-пацифичком подручју](#) (енглески језик)

Послушајте интервју Gine Ebner са Nani Zulminarni која говори о свом раду у Удружењу за основно образовање и образовање одраслих у Азијско-пацифичком подручју, као и о својој укључености у РЕККА покрет за жене и оснаживање породице.

ВЕСТИ ИЗ ЕВРОПЕ

Октобар је био пун догађања у области образовања одраслих у целој Европи:

- У Уједињеном краљевству је [покренута национална вежба](#) Фондације за образовање и оспособљавање о идентификовању потреба наставника, тренера, вођа и институција у подручју даљег образовања и оспособљавања.

- Словачко Министарство образовања, науке, истраживања и спорта [објавило је предлог](#) за предстојећу реформу образовног система од основног образовања до целоживотног учења.

- У међувремену у Бугарској је влада [прихватила Национални акциони план](#) за промоцију

писмености и користи од учења (бугарски језик)

Ако већ нисте, [учествујте у истраживању EPALE](#) како бисте нам помогли да унапредимо EPALE. Придружите се!

[Придружите се](#) и постаните део заједнице од преко 30 000 стручњака у области образовања одраслих.

Међугенерациско учење Модел вишегенерациске куће

Блог је преузет са EPALE платформе. Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/intergenerational-learning-multigenerational-house-model>

Вишегенерациске куће имају за циљ да оживе идеју интеракције и међусобне подршке младих и старих на начин да имају активну међусобну интеракцију, подржавају једни друге и уче једни од других. Ово може бити у облику стамбене заједнице или заједнице која дели заједничке вредности или, чак, места где људи који нису повезани живе и раде заједно како би се подржавали појединачно и као заједница. Овај израз се такође користи да опише место за дневне састанке отворено за јавност у којем се могу

састајати припадници различитих генерација. Активности и услуге које нуде углавном се заснивају на самопомоћи и волонтерском раду.

ВИШЕГЕНЕРАЦИЈСКЕ КУЋЕ У АУСТРИЈИ

Директор GiP GmbH (Партнерство генерација), Бернхард Сајдлер, наводи да, за разлику од Немачке, Аустрија тренутно нема наменски модел државног финансирања. Вишегенерациске куће се финансирају, на пример, из комбинације помоћи за кућну негу старијих лица и помоћи за негу деце. Организација развија и примењује појединачне образовне концепте и међугенерациске пројекте фокусиране око свих генерација које живе заједно. GiP обезбеђује квалификовано особље обучено у међугенерациском раду за такав посао и нуди пројектни и развојни консалтинг инвеститорима у генерациском контексту. Заједно са Каритасом, GiP је осмислио наставни програм за подучавање вештинама потребним за међугенерациски рад ([видети извештај \(линк је екстерни\)](#)), који почиње у октобру 2017. године.

ВИШЕГЕНЕРАЦИЈСКА КУЋА ВАЛТЕНДОРФ-ЖИВЕТИ ЗАЈЕДНО И УЧИТИ ЈЕДНО ОД ДРУГОГ

Према речима директорке-волонтера, Карин Штефен, вишегенерациска кућа Валтендорф у Грацу тренутно је једина вишегенерациска установа у Аустрији која ради као дневни јавни објекат. То је место са више мултифункционалних простора и баштом где деца, млади људи, одрасли и старији грађани могу да разговарају, проводе време заједно и подржавају једни друге. У процесу сарадње свих учесника, развијају се различите понуде. Угодна кухиња у којој се налази дневна кафетерија представља средиште куће. Поред

бројних образовних понуда за специфичне циљне групе, вишегенерациска кућа нуди и заједничке међугенерациске активности, као што су игре лоптом и загонетке, заједничко свирање и креативне активности.

Зграда у којој се налази вишегенерациска кућа стара је више од 200 година и до 2009. године је служила као окружна канцеларија. Како би сачувао зграду за локалну употребу, Schutzverein Ruckerlberg, који је основан 1968. године и као такав представља најстарију активну групу грађана у Грацу, дошао је на идеју да ову прекрасну кућу користи као вишегенерациску кућу, што је сачувало отвореном за јавност. Објектом управља троје старијих који, уз бројне сараднике, раде у мрежи на добровољној основи. Град Грац је финансијер и покрива трошкове одржавање просторија.

АКТИВНОСТИ ГРУПЕ ПРОМОВИШУ УЧЕЊЕ

Прокламовани циљ куће је оживљавање концепта помоћу суседствунатајначинштосељудиупознају једни с другима и активно раде и уче заједно. Ово је већ довело до многих пријатељстава, као и малих и великих иницијатива, као што су помоћ у проналажењу особа за негу деце или пратиоца. Поред групних музичких и плесних активности, шивења, занатских и куварских активности и редовног међугенерациског окупљања, ту су и подучавања, предавања и разговори. „Ствари се често догоде спонтано, као резултат случајних сусрета. У овој кући, нико се не устручава да приђе другој особи. Трудимо се да понуде учинимо изузетно приступачним да би досегле што већи број људи. Организујемо и међукултуралне понуде за имигранте, као што су часови конверзације за немачком језику и излети,

али их морате покупити из њихових домова, јер се иначе не би усудили да дођу,“ каже координаторка Карин Штефен. Кућа такође спроводи пројекте о учењу са другим удружењима и пројекте о друштвеном окружењу (пробно окружење) преко Аустријског института за подршку породици (IFF), Друштвено окружење 1. Постоје и планови да се у будућности организује међугенерациско позориште и обука деце менталним вештинама. Кључне жеље Карин Штефен су да се у будућности организује још бесплатних догађаја за све и да се осигура наставак функционисања тако што ће запослити особу са пола радног времена.

ПРОГРАМ СУБВЕНЦИЈА ЗА ВИШЕГЕНЕРАЦИЈСКИ ЖИВОТ ПОНОВО ЈЕ ПОКРЕНУТ У НЕМАЧКОЈ

У Немачкој, вишегенерациске куће добијају средства од 2006. године, са идејом преношења концепта проширене породице на савремено друштво. Концептуални приступ подразумева „учење једног од другог“ (могућности учења и спонзорски програми, програми подршке), „учење једног са другим“ (културне понуде и активности у слободно време) и „учење једног о другом“ (на пример, кафеи за разговор). Ова оригинална идеја је сада постала део свакодневног живота у око 550 заједница и

округа. Програм субвенција за вишегенерацијски живот којим управља Федерално министарство за породична питања, старије грађане и омладину (BMFSFJ) обновљен је 2017. године. Програм следи три хоризонтална циља: међугенерациски рад, интеграцију волонтерства и оријентацију заједнице. Спроводи се уз помоћ финансирања ЕУ, савезних и локалних органа, у облику суфинансирајућег модела.

Карин Штефен из међугенерациске куће Валтендорф и Гернард Сајдлер из GiP-а у Грацу слажу се да би програм субвенционисања ове врсте, који би олакшао спровођење међугенерациских пројеката у Аустрији, био пожељан.

ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ НА НЕМАЧКОМ ЈЕЗИКУ:

- [Међугенерациско учење - заједничко учење на равној ноzi](#) (DE, EN, IT)
- Издање 13/2011 Меб периодике за образовање одраслих: [Образовање одраслих као фактор активног старења \(Erwachsenenbildung als Faktor aktiven Alterns\)](#) (линк је екстерни)
- eb.at чланак о [Додатним квалификацијама за](#)

[вештине међугенерациског рада на Федералном институту за образовање одраслих \(bifeb\)](#) (линк је екстерни) (планирани почетак: 10/2017)

- [‘Пројекат Партнерство генерација \(Generationen in Partnerschaft\)](#) (линк је екстерни)
- [Вишегенерацијска кућа Грац-Валтендорф](#) (линк је екстерни)
- [Федерални програм вишегенерацијских кућа](#) (линк је екстерни) (Немачка)
- [Водич о међугенерациском учењу](#) (линк је екстерни)

Текст/Аутор оригиналног чланка на немачком језику: Christine Bärnthaler/[CONEDU](#) (линк је екстерни)

Redaktion/Припрема за штампу оригиналног чланка на немачком језику: Karin Kulmer/[CONEDU](#)

Међугенерациска солидарност у остварењу наших снова

Блог је преузет са EPALE платформе. Ауторка је Gina Ebner.

Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/intergenerational-solidarity-make-our-dreams-come-true>

[Joaquim Barrio](#), [Mame Darra Ndiaye](#) и [Bernat Oró](#) из Школе за одрасле у La Verneda-Sant Martí поделили су са EPALE делотворан приступ ове школе у стварању успешних одељења са ученицима различитог старосног доба.

ГЕНЕРАЦИЈЕ УЧЕ ЈЕДНЕ ОД ДРУГИХ

Током првих неколико дана школе, старији ученици на курсу за средњошколску диплому били су најтачнији и обично седели у првом реду. Истовремено, млађи су каснили и обично седели у задњим клупама у учионици. Говорили су гласно током часа и ометали старије ученике. Али, једног дана старији студенти су одлучили да заузму другачија места. Због тога су млађи ученици који су каснили морали

да заузму преостала места и помешају се са осталима. Тог дана се све променило. Изненада је атмосфера за учење кренула набоље.

Неки од млађих ученика су имали толико ентузијазма и интересовања за учење да су их пренели на остатак групе, док су други делили своје нове технике учења, вештине или практично знање. Заједно су успели да напредују у својим академским циљевима. Сви су много научили јер су сви помагали једни другима. Осим дипломе средњег образовања, готово несвесно, изградили су солидарност и пријатељство.

РЕЦИ ЗБОГОМ СТАРИМ МЕТОДИМА

Данас морамо да превазиђемо традиционалне моделе образовања одраслих засноване на концепту компензационог образовања. Образовне институције често осмишљавају образовне понуде за одрасле које се заснивају само на покривању потреба младих који су напустили школу (као што су Школе за

другу шансу). Ово се дешава услед личних и професионалних предрасуда, које могу да раздвоје млађе и старије људе унутар исте групе ученика. Још увек морамо да радимо на овом питању како бисмо елиминисали овај стари образовни модел који ограничава обим образовања одраслих.

Многи друштвени и образовни покрети предвођени ученицима, наставницима или, чак, неким институцијама, попут Европске комисије или УНЕСКА, расправљали су о глобалној или трансформационој димензији целоживотног учења. Такође, истраживачи из области психологије или неуронауке су доказали да је погрешно повезивати старије особе са губитком интелигенције или специфичних животних избора и интересовања.

У нашој школи има пуно таквих примера. Прошле године смо започели наставу руског језика. Прва особа која се уписала била је 84-годишња жена која је желела да научи језик, јер се њена унука забављала са једним Русом и желела је да комуницира с њим. Друга особа била је младић који је желео да научи језик ради путовања.

Следећи полазник је била незапослена жена средњих година која је желела да побољша своју могућност запошљавања. Баш као што не можемо делити ученике на основу пола или културе, то не би требало да радимо ни на основу њихових година. Тек тада, образовање одраслих може постати простор за међугенерациски дијалог.

УЧЕЊЕ КРОЗ ДИЈАЛОГ

У Школи за одрасле у La Verneda-Sant Martí, разреди су организовани у интерактивне групе. Према једином истраживању друштвених и хуманистичких наука које је на листи десет најуспешнијих научних радова у шестом Оквирном програму Европске комисије, овакав начин организовања даје најбоље резултате у инструменталном знању и социјалној кохезији: Includ-ED. Образовне стратегије за инклузију и социјалну кохезију у Европи Овај успешан приступ промовише свеобухватно учење кроз груписање људи различите старости, знања, пола, културе итд. Циљ је промовисање сарадње како би ученици помогли једни другима да разумеју и науче како да обављају неку активност и воде плодан дијалог.

Био сам са старијим људима који су ми помагали, упућивали ме, објашњавали ми своја животна искуства и за мене је то био разлог да наставим студије и све

остало. (...) Када ми је нешто тешко, они ми помогну и ми помогнемо једни другом. (...) Ово је одувек био стуб ове школе - подршка међу колегама - и то нам помаже да сви напредујемо. Један учи од другог и то ми се много допада.

Овако то објашњава Брахим, млади сахарски избеглица који је дошао у школу да научи да чита и пише, а сада завршава своје средњошколско образовање. Равноправан дијалог који се одвија у његовом одељењу комбинује се са културном интелигенцијом ученика, а то су два од седам принципа [дијалогског учења \(линк је екстерни\)](#). Културна интелигенција је комбинација академске интелигенције (оне коју користимо за решавање неког вежбања на часу), практичне интелигенције (коју стекнемо из животних искустава) и комуникативне интелигенције (ону коју користимо за решавање проблема кроз

разговор са другим људима). Овај принцип доказује да сви, без обзира на своју старост, поседују прилично високу културну интелигенцију. Код сваког појединца је нека врста интелигенције развијенија од друге, а кроз дијалог свако може да унапреди своје знање.

Карло је радио на градилишту, а када је напунио 50 година, одлучио је да стекне диплому средњег образовања у Школи за одрасле. Његове колеге и наставници охрабрили су га да настави даље и он сада студира Електронско инжењерство и телекомуникације на Универзитету у Барселони:

Постоји нешто што смо сви прихватили као истину: када смо старији, нисмо довољно паметни да учимо. Мислим, [то је] потпуна лаж. Када смо млади, наша глава је свуда; нисмо стварно усредсређени, а сада у овом добу ... Године су нас научиле многим стварима којих нисмо ни свесни, а касније када почнете да студирате, схватате да знате више него што сте мислили.

ЗНАЧАЈ ПОРОДИЦЕ

Још једна успешна образовна мера процењена у европском пројекту [Includ-ED](#) ([линк је екстерни](#)) је породично образовање. Школа за одрасле у La Verneda-Sant Martí нуди инструментално образовање (курсеve енглеског, каталонског, шпанског, математике, писмености, информационих и комуникационих технологија...) за породице ученика у локалним основним школама. На тај начин образовна понуда прелази зидове школе и постаје још отворенија за заједницу. Истраживања показују да, када је породица укључена у школовање детета, то има директан утицај на његову академску успешност. Како је каже, када виде своје очеве, мајке, деке и баке како уче поред њих, њихова се мотивација повећава:

Он се упоређује са мном: „И ја и моја мама морамо да учимо“. То је нека врста дељења. Ако га изазовем да уради свој домаћи задатак, морам и сам да га урадим.

Понекад, када нисам сигуран око нечега, питам га, а и он мене.

Са [Успешним образовним мерама](#) ([линк је екстерни](#)) и дијалогским учењем, кроз образовање одраслих, омогућавамо да се међугенерациска солидарност прошири ван школа, домова и других подручја. Ако превладамо предрасуде о старости, које су толико присутне у нашим друштвима, можемо своја школска окружења и односе одржати заувек младим, као што је рекао [Paulo Freire](#) ([линк је екстерни](#)):

Међутим, идеал је да се спремности младих дода сакупљена мудрост старих који су остали млади.

Заједница школа за образовање одраслих у La Verneda St. Martí је плуралистички демократски пројекат, у којем одлуке доносе сви који су укључени у заједницу кроз учешће, дијалог и консензус. То је школа са више од 2.000 учесника различите старосне доби (преко 18 година) и из различитих култура из целог света. Отворена је сваког дана у недељи (укључујући викенде) од ујутру до увече. Рад и резултати школе су добили значајно међународно, национално и локално признање, а утицали су и на универзитетска истраживања која дефинишу будуће образовне праксе и износе теорије.

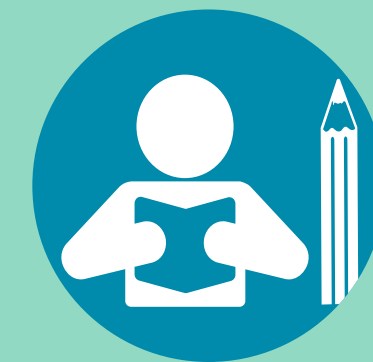

Последње награде које је школа освојила су: Демократски компромис (2013, Каталонска влада), Награда удружења Барселоне (2010, Градско веће Барселоне), Награда солидарности (2007, Каталонски институт за људска права). Објављено је шест књига и написано двадесет докторских теза о нашем искуству, као и десет докторских теза у којима се наша школа помиње као пример успешне праксе. Искуство ове школе је цитирано у [Harvard Educational Review](#) ([линк је екстерни](#)).

[Joaquim Barrio](#) – волонтер у Школи за одрасле у la Verneda Sant Martí. Завршио је Школу за одрасле пошто се пензионисао. Касније је дипломирао на Факултету за социологију. Потом је магистрирао на тему запошљавања и социјалне политике. Његова завршна теза била је о перцепцијама предрасуда о старим људима у данашњем друштву.

[Mame Darra Ndiaye](#) – полазник школе за одрасле у La Verneda Sant Martí од пре две године. Шпански студент, волонтер на часовима француског језика и члан одбора Удружења жена Хеура. Тренутно похађа студије Стручног образовања и оспособљавања за административни менаџмент.

[Bernat Oró](#) – координатор Школе за одрасле у La Verneda Sant Martí.

Улога општинских власти у међугенерациском учењу основних вештина

Блог је преузет са EPALE платформе. Линк ка оригиналном чланку: <https://ec.europa.eu/epale/en/blog/role-municipal-authorities-intergenerational-learning-basic-skills>

ОСНОВНЕ ВЕШТИНЕ

Многи становници Холандије нису адекватно овладали са четири основне вештине: језичком вештином писања, језичком вештином говора, вештином рачунања и компјутерском вештином. Низак ниво писмености је, на пример, широко распрострањен проблем: чак 1,3 милиона становника Холандије (12%) између 16 и 65 година старости чита и пише на недовољном нивоу. Ово је проблем који истрајава. Процент недовољне писмености није опао последњих година упркос напорима владе, и општинских власти дефинисаним Законом о одраслом и стручном образовању (Wet Educatie en Beroepsopleiding - WEB). Једна од препрека у решавању проблема недовољних основних вештина је што се тај проблем преноси из генерације у генерацију. Овај образац може бити прекинут истовременим радом са различитим генерацијама: међугенерациским учењем. Постоје бројни добри примери и у Холандији и иностранству, укључујући и неколико

пројеката са изузетно обећавајућим резултатима.

МЕЂУГЕНЕРАЦИЈСКО УЧЕЊЕ

Међугенерациско учење је и даље релативно непознато у Холандији. Како су описали аутори, међу којима су и Newman и Natoton-Yeo (2008), на међународном нивоу је стечено више искуства. Особина која дефинише међугенерациско учење је да две или више генерација подучавају једна другу вештинама или уче заједно. Друга карактеристика је реципроцитет: обе генерације су на добити. Специфичан облик међугенерациског учења је учење у породици, где чланови породице уче од једни од других или једни са другима. Као резултат тога, бројни чланови породице унапређују једну или више вештина. Такође постоји напор да се унапреди култура учења у породици, која има користи од наставка учења. Овај концепт није потпуно нов; описан је још пре 20 година (на пример, Alexander и Clyne, 1995). Иако се већина иницијатива фокусира на родитеље и децу, оне могу обухватати баке и деке и унуке (Christoffels et al., 2017). Многе од ових иницијатива одвијају се ван формалног окружења, на пример у школи детета или заједничком центру, што је праћено вежбањем код куће. Међугенерациски приступ ове врсте показао се делотворним, као што

се што се може видети у различитим студијама (видети нпр. Springate, 2008, за истраживање).

Међугенерациско учење основних вештина
 Међугенерациски пројекат може се фокусирати на различите вештине. На пример, постоје пројекти подучавања програмирања и пројекти здравој исхрани. Међутим, породични приступ обично има везе са једном или више основних вештина; тј. језичким вештинама писања и говора, рачунања и компјутерским вештинама (EBSN, 2016). У Холандији је породични приступ вероватно најпознатији у вези са језичким програмима у којима деца и родитељи заједно раде на говорним вештинама и/или читању; ово се зове „породична писменост“. Међународна литература пружа довољно доказа да је овакав приступ делотворан и да, поред школе, може дати позитиван допринос развоју језика код детета (видети Sénéchal and Young, 2008; Brooks et al., 2008; Carpentieri et al., 2011; Van Steensel et al., 2011, 2013; Swain and Brooks, 2012, за потребе истраживања). Приступ породичној писмености пружају предности у односу на то када се рад на језичким вештинама изводи искључиво у школи. За почетак, лакше је радити један на један и давати повратне информације код куће него у школи. Поред тога, активности могу имати

структурални утицај на породични живот, чиме се обезбеђује учење језика на дужи временски период (Van Steensel et al., 2011).

КОЈА ЦИЉНА ГРУПА ЈЕ У ФОКУСУ ПОРОДИЧНОГ ПРИСТУПА?

Породични приступ може се поделити на различите начине. Једна од подела је направљена према циљној групи на коју је стављен фокус: родитељ или дете (Van Steensel et al., 2011; Nickes, 1989, 1991). Неки приступи су више оријентисани на дете, док се други више фокусирају на родитеља. Друга подела се врши на основу локације: на пример, да ли је то активност у којој су родитељи укључени у школовање своје деце или нешто што раде са својом децом код куће или је то активност која се врти око контакта између школе и куће? (Sénéchal & Young, 2008). Друге могуће локације су спортски клубови и установе културе, као што су библиотеке и музеји (Christoffels et al., 2017). Трећа подела укључује метод давања упутстава. Упутство се може дати директно, на пример кроз језичко

образовање родитеља или деце, али се такође може пружити индиректно, на пример, на неформалним скуповима на којима се говори о језику.

У новијој литератури о студијама превентивних интервенција у погледу ниске писмености, Christoffels и други испитали су делотворне програме описмењавања породице. Према њиховом истраживању, највећи број програма породичне писмености у Холандији фокусира се на дете, а родитељи су укључени да унапреде језичке вештине своје деце (Christoffels et al., 2017): то се назива образовно партнерство. Применом овог приступа, родитељи могу бити обучени да се код куће баве активностима са децом које стимулишу језик. У Холандији постоји веома мали број програма који се фокусирају на унапређење језика родитеља; програми ове врсте се такође ретко помињу у академској литератури (Christoffels et al., 2017). Међутим, од родитеља се очекује да буду додатно мотивисани да раде на властитим вештинама како би могли да, на пример, помогну својој деци око домаћих

задатака или да могу да представљају узор својој деци (Clement et al., 2015). Поред тога, унапређење писмености родитеља обезбеђује богатије језичко окружење за децу. Према томе, приступ који је оријентисан на родитеље је, у суштини, двоструко делотворнији: пре свега, унапређење језичких вештина родитеља смањује језичке проблеме са којима се сами суочавају; као друго, у исто време својој деци могу да понуде боље језичко окружење. Сходно томе, овај приступ, који је посебно усмерен на родитеље, заслужује више пажње приликом подизања степена писмености (у односу на постојеће нивое,

као и превентивно).

Пример програма који има за циљ развијање језичких вештина родитеља је Taal voor Thuis („Језик за дом“) (Clement & Collins, 2013). Постоје примери пројеката који укључују и друге основне вештине, као што је пилот пројекат Ouderen & Digivaardigheden („Родитељи и компјутерске вештине“) који подстиче различите генерације да уче компјутерске вештине једне од других (CINOP, 2016). Пример који се односи на рачунање је норвешки

пројекат у којем деца и родитељи уче једни од других (Норвешки центар за математичко образовање (2017)).

ПОТЕНЦИЈАЛНА УЛОГА ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

Какву улогу могу имати општинске власти у оваквом приступу? Због чињенице да је међугенерациско учење дефинисано приступом који истовремено обухвата више старосних категорија, постоје добре шансе да буду обухваћени вишеструки партнери. Сходно томе, улога управљања и праћења представља очигледан избор за општинске власти. Општинске власти могу имати улогу повезивања и координисања у пројектима међугенерациског учења са (субвенционисаним) партнерима као што су школе, библиотеке, центри за заједнице и друге организације које служе особама са недовољним вештинама писмености или њиховој деци. Поред тога, општинске власти могу имати улогу у надгледању таквих програма и управљања учинцима. Могуће су и друге улоге, на пример у подизању свести међу странама и досезању циљне групе. Приступе усмерене искључиво на дечју писменост обично иницирају школе и примењују се у школама. Међутим, добро је позната чињеница да у многим случајевима становници Холандије са недовољном писменошћу имају негативна искуства у школи, а неки

од њих доживљавају и осећање стида због својих ограничених способности читања и/или писања (Verspiek, 2009). Због тога је до таквих родитеља тешко допрети да би им се омогућило да раде на властитом језичким вештинама кроз школовање свог детета. У досезању ове групе може бити од помоћи приступ преко других организација, као што су центри за заједнице и спортски клубови.

Изгледа да се централна улога општинских власти у курсевима о грађанској интеграцији помера: општинске власти су првобитно одиграле главну улогу; касније је одговорност постављена директно на саме учеснике. Тренутно се води дебата о томе да ли општинским властима треба поново доделити ту улогу. Општинске власти би могле да наставе да контролишу решавање ниске писмености међу одраслима и превенцију ниске писмености међу децом.

МОДЕЛ ОПШТИНЕ: WAALWIJK

Els Klerkx, службеник за образовни дефицит и образовање у раном детињству за општину Waalwijk говори о приступу породици у својој општини.

У Waalwijk-у је политика образовања у раном детињству проширена кроз програм Waalwijk Taalrijk (деца од 0 до 18 година и њихови родитељи). Родитељско партнерство је, поред развоја вокабулара и уживања у читању, један од камена темељца овог програма. Родитељи раде на сопственим вештинама у оквиру Waalwijk Taalrijk; на образовном партнерству с једне стране и, ако је потребно, на сопственим језичким вештинама уз помоћ волонтера и професионалаца. Њихову децу са slabим језичким вештинама надзиру језички стручњаци у школи, као што су координатори подршке и логопеди. Породица се надгледа комбинацијом програма TOV који се спроводи код куће (програм намењен деци, родитељима, школама или предшколским установама)

и програма Језик за дом. Општина предузима управљачку улогу, као и улогу координације и праћења. Такође имамо улогу повезивања, на пример, у повезивању програма са политиком сиромаштва и здравља. На крају, имамо стимулативну улогу у постављању ове теме високо на дневном реду партнера, али и социјалних служби и предузећа, као и саме општине.

Препоручујем да се и у другим општинама примени овакав породични приступ. Додатна вредност је успостављена веза између активности за родитеље и децу. Свим партнерима је јасно шта да треба да раде и очекују, и заједно се побрините да родитељи превладају стид и започну рад на језику“.

РЕЗИМЕ И ЗАКЉУЧАК

Међугенерациско учење је и даље релативно непознато у Холандији. Пропуштена прилика: експерименти и студије из иностранства показују да је овај приступ успешан. Једна верзија овог приступа је породични приступ, у којем чланови породице различитих генерација уче једни од других и једни садругима. Специфичнија верзија је „породична писменост“, која се посебно фокусира на обучавање бака и дека, родитеља и деце језичким вештинама говора или писања. Већина постојећих приступа породичној писмености фокусира се на децу, а родитељи имају улогу подршке као „партнери у образовању“. Постоји и неколико програма намењених родитељима, у којима је дете мотиватор родитеља. Поред тога, као резултат повећања језичког нивоа родитеља,

деци може бити понуђено богатије језичко окружење код куће; ово може бити имплицитни циљ таквих програма.

Улога општинских власти у овој врсти програма је јасна. С обзиром да међугенерациско учење дефинише приступ који истовремено обухвата више старосних категорија, постоје добре шансе да се укључи више организација. Сходно томе, очигледна је улога општинских власти у управљању и праћењу, заједно са улогом која се односи на подизање свести међу организацијама и досезање циљне групе.

Аутори: Christine Clement (CINOP Advies) и Annemarie Groot (esbo - експертски центар за стручно образовање и обуку)

Првобитно је овај чланак објављен у холандском часопису [Sociaal Bestek 2017, nr 2](#) (линк је екстерни)

ВИШЕ ИНФОРМАЦИЈА И ПРИМЕРИ ПРОЈЕКТА

Више информација о основним вештинама за општинске власти можете пронаћи на овој веб страници:

<http://www.basisvaardigheden.nl/informatie/overheid/category/wetgeving-en-beleid> (линк је екстерни)

Такође можете прочитати више о овој теми на онлајн платформи EPALE:

<https://ec.europa.eu/epale/en/search/site/family>

Доступни су бројни извори где можете пронаћи примере пројеката:

- Примери пројеката међугенерациског учења у Европи:

http://www.enilnet.eu/Dossier_ENIL_EN2.pdf (линк

[је екстерни](#))

- Примери пројеката породичне писмености у целом свету:

<http://www.unesco.org/uil/lit-base/?menu=8&theme=20> (линк је екстерни)

- Примери пројеката породичне писмености у Европи:

<http://www.eli-net.eu/good-practice/examples-of-good-practice/current-page/1?age-group%5B0%5D=Family+Literacy> (линк је екстерни)

Одржан 20. Форум образовања одраслих 2017, у Талину

Прошле недеље EPALE национални тим за подршку Србије присуствовао је на 20. Форуму за образовање одраслих 2017 у Талину, у Естонији. Естонија је земља са дугом традицијом рада на образовању одраслих. Наиме, већ више од 20 година у Естонији се организује Недеља

образовања одраслих, у оквиру које се одржава низ догађаја међу којима је ове године био и 20. Форум образовања одраслих. Тема Форума била је: да ли и на који начин се образовање одраслих разликује у различитим генерацијама?

Форум су отвориле Терје Найдак, представница Министарства образовања и истраживања и Ене Кјарр, председница управног одбора естонског удружења за образовање одраслих АНДРАС.

Након тога приказан је видео клип у коме смо имали прилике да видимо како људи различитих генерација виде своје образовање и на који начин се током живота мењао њихов поглед на учење.

Посебно је истакнуто да се генерације групишу у различите категорије зависно од историјског контекста. На пример, у Естонији генерације се деле на:

- X генерацију – (37 – 51 година) – практични и одговорни
- Генерација транзиције – независни, имају добре комуникацијске вештине
- Y генерација – заинтересовани за лични развој
- Z генерација – високо развијене дигиталне

вештине

Поред тога, постоји још један критеријум за одређивање којој генерацији припадамо а то је разлика између:

- легалног доба – подаци из личне карте
- здравственог доба – билошко доба
- друштвеног доба – екстремни случајеви – неки људи се осећају старо, а неки младо, без обзира на године.

Свако од нас би требало на основу ових критеријума да одреди своје право годиште и у складу са тим да одреди и свој стил учења.

Прва говорница била је Äli Leijen са Универзитета у Тарту, која се осврнула на тему “Учење у будућности – како едукатор може да испуни очекивања различитих генерација полазника у друштву које се брзо развија?”

Она је истакла да, мада постоје индивидуалне разлике, треба имати у виду веома важну идеју Виготског да имамо одређене когнитивне функције које су исте али и оне које су засноване на друштвеним околностима у којима живимо. На основу тога може се закључити да је могуће да постоје разлике у учењу код различитих генерација.

“Особа је као оркестар, неке особе су врло сличне другим особама, а некада имамо инструменте које друге особе немају, а особа је диригент. То не олакшава ситуацију већ је компликује. То нам говори да не можемо само да посматрамо генерације. Друга препрека јесте и то што се подела генерација разликује од земље до земље и од друштвено-историјског контекста,” истакла је Äli Leijen.

Још једна битна ствар, коју је истакла била је да постоје два приступа учењу: приступ оријентисан на учење, и приступ оријентисан на ученика, као и да се Естонија креће ка другом приступу. На крају је закључила: “Важно је да будете свесни да су сви ученици различити. Морате бити реалистични и свесни да је компликовано.”

Други говорник била је Каија Теетмаги која ради у одељењу за обуке и лични развој у компанији “Елиса”. Она је поделила пример из њихове праксе и приказала на који начин у оквиру компаније организују обуку запослених. “Не волим реч обука, када кажемо обука људи помисле како седе у соби где им неко ко нешто зна говори ствари које морају да запамте. Ми покушавамо да то радимо на нови начин и да срушимо стереотипе. Наш мото је да људима помажемо да уче.”

Каија Теетмаги је изнела да се у данашње време треба фокусирати на буђење радозналости и како да се створе личне везе између људи и тема.

Након излагања, уследила је панел дискусија где су учесници разговарали о потребама које нам намеће модерно доба у учењу, као и на који начин се едукатори и пружаоци образовних услуга суочавају са изазовима у подучавању различитих генерација.

Пример Естоније има додирних тачака са стањем образовања одраслих у Србији, будући да се ради о малим земљама које пролазе кроз период транзиције. Веома је значајно видети примере добре праксе других земаља и остати у току са дешавањима. На EPALE платформи је био омогућен и пренос уживо, као и online дискусија, где су колеге из других земаља могле да прате и да коментаришу тему форума. Пратите EPALE за још занимљивих догађаја и тема.

EPALE национални тим за подршку
Фондација Темпус
Руже Јовановић 27а
11 000 Београд
+381 11 33 42 430

Erasmus+

EPALE

FONDACIJA
TEMPUS

Ovaj projekat se finansira sredstvima EU

Ovaj dokument je finansiran sredstvima Evropske unije. Publikacija odražava samo stanovišta autora i ni pod kojim uslovima se Evropska unija ili njene institucije ne mogu smatrati odgovornima za sadržinu dokumenta